

30-6.1966

HUKUK

Rejimin korunması ile ilgili yasaklar

2

Siyasi partiler Kanunu yasakları, yasaklar ve bir de «Kanunsuz faaliyetlere mihrak olma» diye iki kısımda mütalâa etmiştir. Bunların arasında, yasak fiillerin, yasak olmaları bakımından bir fark yoktur. Yalnız fiilleri işleyen mercilerin nitelikleri bakımından fark vardır. Bundan evvelki yazımızda da bildirdiğimiz gibi, yasaklara riayetsizlik fiilleri, ya partilerin üst kademeleri, yani merkez karar ve yönetim organları ile parti meclis grupları taraflarından yahutta bunların dışında kalan parti organı merci kurul, yardımcı kurul, üyeler gibi organlar tarafından işlenir. Birincilerin işledikleri fiilleri kanun sadece «Yasak» olarak ele almış, ikincilerin ika ettikleri fiilleri ise «Kanunsuz faaliyetlere mihrak olma» şeklinde telâkki etmiştir.

Yasakları sıralamadan evvel şu noktayı işaret etmek faydalı olacaktır. Siyasal partiler kanunu, yasakladığı fiilleri sıralarken bütün ilhamını, Anayasanın maddelerinden almış bulunmaktadır. O kadar ki, yasak fiilleri gösteren maddelerin bazılarında Anayasanın terimleri aynen alınmış, Anayasa maddesi âdetâ müeyyide altına konulmuştur. Biz bu yasakları sıralarken kanundaki sırayı takip etmeyecek, yasakların önemlerine göre bir sıra izleyeceğiz.

Yasaklar

1 Atatürk devrimciliğini kanun, önemle nazara almış, bunun korunması için yasaklar koymuştur. Kanun, Atatürk devrimciliğini tıpkı anayasada olduğu gibi anlamakta ve bunu, devrim kanunları çerçevesinde mütalâa etmektedir. Buna göre öğretimin birleştirilmesi, şapka giyilmesi, tekke ve zaviyelerin kapatılması, medeni nikâh, Türk harflerinin kabulü, Milletlerarası rakamların kabulü, bazı kıyafetlerin giyilmesinin men'i, bazı lâkap ve unvanların kaldırılması gibi kanunlara muhalefet siyasi partiler için kat'i şekilde yasaklanmış bulunmaktadır.

2 Siyasal partiler Lâik devlet vasfını ve Atatürk devrimciliğini korumakla mükellef tutulmuşlardır. Kanun, Lâik devlet vasfına çok önem vermiş, hiçbir siyasi partinin Devletin Sosyal, İktisadi, veya hukukî temel düzenini, kısmen de olsa din kuralına dayamak suretiyle faaliyet göstermesini engellemiş, böyle bir faaliyeti mutlak şekilde bir memnuiyet altına koymuştur. Siyasal, yahut şahsî çıkar veya nüfuz sağlamak amacı ile her ne suretle olursa olsun, dinin veya din duygularının veyahut dince mukaddes sanılan şeylerin istismar edilmesi, her siyasi parti için yasaklanmıştır.

Siyasî partiler din, mezhep veya tarikat esasına dayanarak kurulamayacakları gibi, kurulduktan sonra da böyle bir gaye takip etmeleri, mutlak şekilde olan yasaklar arasındadır. Bu yasak sonucu olarak siyasi

partilerin, herhangi bir şekilde dini tören tertiplenmeleri, veya parti sıfatıyla bu gibi törenlere katılmaları men edilmiş olan hükümler arasında bulunmaktadır ki, sâkit Demokrat Parti idaresinin mevcut cemiyetleri tertip etmesi gibi dini törenler, bu suretle siyasi partiler an'anesinden çıkarılmış bulunmaktadır.

Diyanet İşleri Anayasa hükümlerine göre genel idare işerisinde yer alan bir teşekküldür. Özel kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmekle mükelleftir. Siyasal Partiler Kanunu Anayasadaki bu hükmü. Atatürk devrimlerinin temel amacını korumak için konulmuş bir kural olarak kabul etmekte, hiçbir siyasi partinin bu amaca aykırı hareket edemeyeceğini öngörmektedir.

3 Siyasal Partiler Kanununun önemli yasaklarından birisi de 27 Mayıs devrimine aittir. Kanun, 27 Mayıs 1960 devrimini önemli bir amaca dayamakta ve ilhamını Anayasadan almaktadır. Bu amaç, Anayasanın başlangıç kısmının 2 numaralı fıkrasıdır. Bu fıkraya göre Türk milleti 27 Mayıs 1960 devrimini, Anayasa ve Hukuk dışı tutum ve davranışları ile meşruluğunu kaybetmiş bir iktidara karşı direnme hakkını kullanarak elde etmiştir. Her siyasi partinin buna inanması mecburi olduğu gibi, bu devrimi, yapılması gerekli olmayan bir olay telâkki etmeleri veya gayri meşrû bir hareket olarak göstermeleri de külliyen yasak edilmiştir. Kanun, yalnız 27 Mayıs hareketinin gayrimeşrû gösterilmesi veya gerekli bir hareket olmadığının ileri sürülmesi yasağıyla de yetinmemiş, 27 Mayıs devrimi anlamının korunmasını da âmir hükümleri içerisine almıştır. Hiçbir siyasi parti, 27 Mayıs 1960 devriminin amacına ulaşmadığını, veyahut bu devrimin belli bir siyasi parti veya partiler lehinde yapıldığını ileri süremeyecektir. yasaktır.

27 Mayıs 1960 dan 15 Ekim 1961'e kadar olan zaman içerisinde, yargı organlarıncı kapatılmış bulunan siyasi partilerin adını taşımak, herhangi bir siyasi parti için yasaktır. Kanun yalnız bu yasağı koymakla iktifa etmemiş daha da ileriyeye giderek «adını taşıyan yahut bunların devamı olduğunu gösterecek bir adla herhangi siyasi bir partinin kurulamayacağı» hükümünü koymuş bulunmaktadır. Dahası da var. Siyasal partiler 27 Mayıs 1960 ile 15 Ekim 1961 tarihleri arasında yargı organlarıncı kapatılmış bulunan partilerin herçeşit işaret, rumuz ve alâmetleri veya bunlara açıkça benzeyen işaret, rumuz ve alâmetleri kullanamayacaklardır.

Kezalik 2590 sayılı kanunla kaldırılmış olan Sultaahlığa ait lâkap, unvan, nişan ve madalyaları ihya etmek gayesi de siyasi partiler için yasak bulunmaktadır.

4 Bölge veya ırk esasına dayanan siyasi parti kurulması yasaktır. Kurulması yasak olduğu gibi kurulduktan sonra da hiçbir siyasi parti, herhangi bir bölge-

nin veya ırkın diğerlerine bakım veya diğerlerinden imtiyazlı olduğu gayesini takip edemeyecektir. Bu hükmün sonucu olarak ta siyasi partilerin eşitlik ilkesini korumak, bu korumayı ihlâl edecek hareketlerden kaçınmak vazifeleri icabı olup aksine hareket yasaklanmış bulunmaktadır.

Siyasî Partiler Kanunu Türkiye Cumhuriyetinde azınlık diye bir mefhum tanınamakta. azınlığı ve çoğunluğu ile Türk milletini, tek bir birlik olarak telâkki etmektedir. Bunun içindir ki Türkiye Cumhuriyeti Ülkesi üzerinde millî veya dini kültür farklarına veyahut dil ayrılıklarına dayanan azınlıkların mevcudiyetini iddia etmeleri, siyasi partiler için yasaklanmış bulunmaktadır.

5 Siyasal partiler Türk Milletinin kurtarıcısı ve Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Atatürk'ün şahsiyet ve faaliyetlerini veya hatırasını kötülemek veya küçük düşürmek amacını güdemeyeceklerdir.

6 Siyasal partiler Türkiye devletinin Cumhuriyet olan şeklini değiştirmek gayesini güdemeyecekleri gibi Türk Milletine ait olan eğemenliğin belli bir kişiye, zümreye veya aileye yahut sınıfa bırakılması gayesini de takip edemeyeceklerdir.

Her siyasi parti Millî devlet niteliğini korumak mecburiyetindedir. Millî devlet niteliğini kanun tarif etmemiştir. Ancak daha sonraki maddelerde, bağımsızlığı, Ülke bütünlüğünü, Devlet teklifiğini korumak mecburiyetinde oldukları bildirilmiş olmasına göre, millî devlet niteliğinden bağımsızlık, ülke bütünlüğü, devlet teklifiğini anlamak icap etmektedir.

Kanun Türkiye Cumhuriyetini, Milletlerarası hukuk alanında eşitlik ilkesine dayanan bir tüzel kişi olarak telâkki etmektedir. Siyasal partiler için bu tüzel kişiliği ortadan kaldırmak yahut Milletlerarası hukuk gereğince münhasıran Türkiye Cumhuriyetinin yetkili olduğu hususlara diğer Milletlerarası kuruluşların ve tüzel kişilerin katışmasını sağlamak amacını gütmeyi yasaklamış bulunmaktadır.

7 Kanunun siyasi partilere yüklediği mükellefiyetlerden birisi de demokratik düzenin ve meşruluk temelini koruması keyfiyettir. Siyasal bir parti Türkiye Cumhuriyetinin insan hak ve hürriyetlerine dayanan hukuk niteliğine riayet mecburiyetinde olduğu gibi, çok partili demokratik düzeni de tanımak zorundadır. Aksine hareket, yasaktır.

8 Genel ahlâka aykırı siyasi parti kurulamayacağı gibi Komünist, anarşist, faşist, nasyonal, sosyalist adlarıyla veya aynı anlama gelen adlarla da siyasi parti kurulamayacaktır. yasaktır.

Sonuç

Son derecede özetlemeye çalıştığım bu yasakların, rejimin temel taşları oldukları kendiliğinden anlaşılacaktır. Millî huzur için, siyasi huzurun şart olmasına göre bu yasaklara tamamiler riayet edilmesi, rejimin huzurunu sağlayacaktır. Geçen yazımızda da belirttiğimiz gibi bu hususta en önemli görev Cumhuriyet Savcılarına düşmektedir. Cumhuriyet Savcıları ile Cumhuriyet Bassavcısı bu yasaklara riayetsizliği ciddiyetle takip etmek mecburiyetindedirler. Bunların bu görevi verecekleri ehemmiyet nisbetindedir ki, rejim, huzur içinde verleşmiş bulunacaktır.

— SON —

ATAKÖY

Plaj Pansiyonu

Modern ve konforlu tesisleriyle sayın halkımızın hizmetine girdi Ataköy'ün güzel havasından ve denizinden istifade ediniz. Komforlu ve geniş odaları, havuzları, bahçeleri dahil 25 TL. dir. Pansiyonunuzda.

İstanbul Şehir Üniversitesi Kütüphanesi
Taha Toros Arşivi

* 0 0 1 5 2 4 7 5 6 0 0 6 *